

नव जनचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

२०७१ सालमा आएको फिल्म थियो 'जेरी'। यो अभिनेता अनजोल केसीको करिअरको दोस्रो फिल्म हो। यसले तत्कालीन समयमा राको सफलता पाएको थियो। अब यही नामको पछाडि 'अन टा' भएर निर्माता सरोज न्यौपानेले फिल्म निर्माण गर्न लागेका छन्। अनजोल आगामी साउनबाट छायांकनमा जान लागेको यो फिल्मप्रति पुराको 'जेरी'का निर्माता मनोजकुमार शेरचन तथा सह-निर्माता सम्राटप्रसाद जोषनले आपति जनाएका छन्।

आजको विचार...

लोकरनाथराज सुवेदी

पछिल्लो समय सबैभन्दा व्यस्त अभिनेताको सूचीमा पर्छन् दयाहाङ राई। उनको घुटे महिना दुई फिल्ममात्र होइन, धर्कै मितिमा दुई फिल्मसमेत आएको अवस्था छ। धेरै फिल्म गर्ने चक्करमा गुणस्तरमा घ्यान दिन छोडेको आरोपसमेत उनलाई लाग्दै आएको छ। तर उनी त्यो मान्न तयार छैनन्। वैशाखदेखि अहिलेसम्म उनका 'मन्सरा' र 'जाउ आएको बाटो' रिलिज भइसके। शुरुबारबाट नयाँ फिल्म 'घरजवाँदै' प्रदर्शन हुँदैछ। फिल्मले फरक कथा र फरक परिवेश पेश गर्ने उनी बताउँछन्।

□ वर्ष २५ □ अंक ३८८ □ शतक २५ गते शनिबार 13 July 2024, Saturday □ पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

इजरायली कारबाहीमा

३२ जनाको मृत्यु

रासस/एएफपी

गाजा, असार २८/इजरायली आक्रमणले गाजा पश्चिमी भाग ३२ जनाको ज्यान लिएको हमास नियन्त्रित प्यालेस्टिनी क्षेत्रको स्वास्थ्य मन्त्रालयले शुक्रबार जनाएको छ। इजरायलको हमाससँगको युद्ध नै महिनादेखि जारी छ। युद्धविराम र बन्दक मुक्तिको सम्झौतामा पुग्ने दिशामा वार्ता जारी रहँदा तटीय क्षेत्रको उत्तरदेखि दक्षिणसम्म लडाइँ जारी छ। हमासका लडाकुले अक्टोबर ७ मा कम्तीमा एक हजार २०० जनाको ज्यान लिने गरी दक्षिणी इजरायलमा गरेको अकल्पनीय आक्रमण र २०० भन्दा बढी बन्दक बनाएपछि जवाफमा इजरायलले गाजा क्षेत्रमा हमासविरुद्धको कारवाही सुरु गरेको थियो। गाजाको स्वास्थ्य मन्त्रालयले इजरायली सेनाद्वारा निरन्तर गरेको आक्रमणको पछिल्लो शृङ्खलामा ३२ जना प्यालेस्टिनीको मृत्यु भएको छ। मृतकमध्ये अधिकांश बालबालिका र महिला रहेका छन्। हमास निकटस्थ सञ्चारमाध्यमले उत्तरमा गाजा सहर, मध्येक्षेत्रमा नुरिसार शरणार्थी शिविर, दक्षिणमा खान युनिस र रफाका धेरै स्थानमा ७० भन्दा बढी हवाई आक्रमण भएको रिपोर्ट गरेको छ इजरायली सेनाले शुक्रबार इजिप्टको सीमा नजिकै रहेको रफाहमा सेनाले अपरेसन जारी राखेको बताएको छ।

पहिरोको वितण्डा

कास्कीमा पुरिएर ११ को मृत्यु, चितवनमा दुई बस त्रिशुलीमा खसे, बसमा ६५ जना सवार, तीनजना पौडिएर बाँचे, अन्य बेपत्ता

रासस

चितवन, असार २८/बिहीबार रातिदेखिको अखिरल वर्षाका कारण गाएको पहिरोले कास्की र चितवनमा वितण्डा मच्चाएको छ। पहिरोले ठूलो मानविय र भौतिक हानि पुगेको छ।

बिहीबार रातिदेखिको अखिरल वर्षाका कारण पहिरोले पुरिएर कास्कीमा एकै घरका ७ सहित ११ जनाको मृत्यु भएको छ। पोखरा महानगरपालिकामा १०, १९, ३२ र मादी गाउँपालिका -११ मा पहिरोमा परी ११ जनाको मृत्यु भएको हो। पोखरा -१९ पुलचौर तल्लाकोटका कुलबहादुर परियारको घर पहिरोमा पुरिँदा एकै घरका सात जनाको मृत्यु भएको छ। यसैगरी पोखरा -३२ चैनपुरस्थित बाइबिसैमा पहिरोको कारण तीन जनाको घटनास्थलमै मृत्यु भएको छ। पोखरा महानगरपालिकामा १० र मादी गाउँपालिका -११ मा गाएको पहिरोमा परी एक जनाको ज्यान गएको छ। पहिरोमा परेका बसमा ६५ जना सवार रहेको बताइएको छ। यो समाचार तयार पार्दासम्म बेपत्ता बस बगाएर त्रिशुली नदीमा पुर्‍याएको छ।

शामले जानकारी दिए। मृतकको शव परीक्षणका लागि पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानअन्तर्गतको पश्चिमाञ्चल शैथिल्य अस्पतालमा राखिएको उनले बताए। यस्तै नारायणगढ-मुग्लिन सडकखण्डको सिमलतालमा पहिरोले दुई वटा बस बगाएर त्रिशुली नदीमा पुर्‍याएको छ।

भरतपुर महानगरपालिका वडा २९ स्थित सिमलतालमा शुक्रबार बिहान लेदोसहितको पहिरो खस्दा त्रिशुली नदीमा दुईवटा बस खसेका थिए। बसमा ६५ जना सवार रहेको बताइएको छ। यो समाचार तयार पार्दासम्म बेपत्ता बस भेटिएका छैनन्। चितवनका प्रमुख

जिल्ला अधिकारी इन्द्र देव यादवले पानी परिरेकाले उद्धारमा केही कठिनाइ भइरहेको बताए। त्रिशुलीमा जलसतह उच्च भएकाले खोजीमा समस्या भएको जनाइएको छ। अहिले नेपाली सेना र सशस्त्र प्रहरी बलको गोताबोर् टोलीले ढुङ्गामा खोजी थालेका छन्। हालसम्म

बस फेला पर्न नसकेको प्रविण यादवले जानकारी दिए। शुक्रबार बिहान ३:३० बजे काठमाण्डौबाट रौतहटको गौर जाँदै गरेको गणपति डिलस र वीरगञ्जबाट काठमाण्डौ जाँदै गरेको एजल सेविकाको बस पहिरोले बगाउँदा त्रिशुलीमा खसेका थिए। **बाँकी निम्न पृष्ठमा...**

प्रचण्डले पाएनन् विश्वासको मत

पाण्ड्या, असार २८/प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डले विश्वासको मत पाउन सकेनन्। प्रतिनिधि सभाले विश्वासको मत लिने प्रस्ताव बहुमतले अस्वीकृत गरेको छ। एमालेले समर्थन फिर्ता लिएपछि प्रधानमन्त्री प्रचण्डले संविधानको धारा १०० (२) अनुसार विश्वासको मत मागेका थिए। तर उनले प्रतिनिधिसभामा बहुमत प्राप्त गर्न सकेनन्। प्रतिनिधिसभाको शुक्रबारको बैठकमा उपस्थित २५८ मध्ये दाहालको पक्षमा ६३ मत मात्र पर्यो। प्रधानमन्त्री भन्नाका लागि आवश्यक १३८ मत प्राप्त नभएपछि उनी पदमुक्त भएका छन्।

उनको विपक्षमा १९४ मत पर्यो। मत दिन्न भन्नेमा १ मत परेको थियो। १० पुस २०७९ मा प्रधानमन्त्री भएका प्रचण्डले पहिलो पटक २६ पुसमा विश्वासको मत लिँदा अभूतपूर्व समर्थन पाएका थिए। उनको पक्षमा २६८ मत परेको थियो भने विपक्षमा २ मत मात्र परेको थियो। दोस्रो पटक ६ चैत २०७९ मा पहिरोमा परी बेपत्ता भएको ८० वर्षीया पदमकुमारी घर्ती नजिकैको खोलामा मृत अवस्थामा फेला परेकी हुन्। बेपत्ता घर्तीको खोजी गर्ने क्रममा फेडेवा खोला किनारामा मृत अवस्थामा फेला पारिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी नायव उपरीक्षक सुगन्ध श्रेष्ठले जनाकारी दिए। प्रहरीले महिलालाई खोला नर्तै क्रममा बगाएको हुन सक्ने प्रारम्भिक अनुमान गरेको छ। खेतमा काम गर्न गइ गएको र

पाल्पामा छुट्टाछुट्टै घटनामा तीनको मृत्यु

दुई जनाको खोलामा शव फेटियो, एक जनाको विष सेवनबाट मृत्यु

पाल्पा, असार २८/जिल्लामा भएका छुट्टाछुट्टै घटनामा तीन जनाको मृत्यु भएको छ। यहाँका माथागढी गाउँपालिका, रम्भा गाउँपालिका र तानसेन नगरपालिकामा भएका छुट्टाछुट्टै घटनामा तीन जनाको मृत्यु भएको हो।

जिल्लाको माथागढी गाउँपालिका -४ फेडेवाकी बेपत्ता भएकी एक महिला खोलामा मृत भेटिएकी छन्। गत असार २२ गते खेतमा काम गरी बेलुकी घर फर्कने क्रममा बेपत्ता भएकी फेडेवाकी ७९ वर्षीया पदमकुमारी घर्ती नजिकैको खोलामा मृत अवस्थामा फेला परेकी हुन्। बेपत्ता घर्तीको खोजी गर्ने क्रममा फेडेवा खोला किनारामा मृत अवस्थामा फेला पारिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी नायव उपरीक्षक सुगन्ध श्रेष्ठले जनाकारी दिए। प्रहरीले महिलालाई खोला नर्तै क्रममा बगाएको हुन सक्ने प्रारम्भिक अनुमान गरेको छ। खेतमा काम गर्न गइ गएको र

पुरुषको शव नदी किनारमा भेटिएको प्रहरीले जनाएको छ। यस्तै विष सेवनबाट एक पुरुषको मृत्यु भएको छ। तानसेन नगरपालिका -११ बडहरबोटका ५९ वर्षीय तिलबहादुर रानाभाटको विष सेवनबाट मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ। विहीबार कोही कसैलाई जानकारी नभएरै घरबाट हिँडेका उनी घरदेखी अन्दाजी २ कि.मी. दक्षिणतर्फ रहेको प्रतिशालयमा फलामको बेञ्चमा विषादीको बड्डसहित सुत्तिरेको अवस्थामा मृत फेला परेका थिए। जिल्ला प्रहरी कार्यालयबाट प्रहरी निरीक्षकको कमाण्डमा गएको प्रहरी टोलीले मृतकको नजिकै रोगी काट्टा लेखेको तरकारीमा छुर्ने विषादीको बड्ड फेला पारेको थियो। प्रारम्भिक अनुसन्धानपछि शव पोस्टमार्टमको लागि जिल्ला अस्पताल पठाइएको छ। घटनाको विषयमा थप अनुसन्धान भइरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ।

बाँकी निम्न पृष्ठमा...

जनचेतना

सम्पादकीय

भानुभक्तको योगदानको कदर गरौं

नेपाली साहित्यका आदिकवि भानुभक्त आचार्यको आज जन्म जयन्ती हो । उनको स्मरणमा हरेक वर्ष असार २५ मा भानुजयन्ती हर्षउल्लासका साथ मनाउने गरिन्छ । यस वर्ष पनि आज २११ औं भानु जयन्ती मनाउन लागिएको छ । यो दिन नेपाली लोक लयमा आधारित नेपाली रामायणका रचनाकार आदिकविको सम्झना गरिन्छ । १८७१ असार २५ गते (आजैका दिन) भानुभक्तको जन्म भएको थियो ।

पृथ्वीनारायण शाहले भौगोलिक रूपमा एकीकरण गरेको नेपाललाई आदिकवि भानुभक्तले भाषा, साहित्य र संस्कृतिमार्फत एकीकरण गरेका थिए । नेपाली जातीय एकता, राष्ट्रिय पहिचान र नेपाली सांस्कृतिक चेतना जगाउन र राष्ट्रिय संस्कृतिलाई बलियो बनाउनमा उनको ऐतिहासिक योगदान रहेको छ । रामायणको सरल नेपाली अनुवादलाई भानुभक्तको मुख्य योगदान मानिन्छ । भानुभक्तको योगदान, आदिकवि उपाधि, उनका रचनामा भएको प्रगतिशीलताबारे बेलाबेला कोठे गोष्ठी हुँदै आए पनि पर्याप्त मात्रामा खुला बहस भने हुन सकेको छैन । अहिलेको सन्दर्भमा बहस हुनु आवश्यक छ । हरेक वर्ष जन्मजयन्तीमा भानुभक्तको शालिकमा माल्यार्पण गर्दैमा भानु जयन्तीको महत्त्व बढ्न सक्दैन । संस्कृतको रामायणलाई नेपाली भाषामा अनुवाद गरेर सम्पूर्ण नेपालीहरूलाई एकतावद्ध बनाउँदै भाषिक एकीकरणको सन्दर्भमा भानुभक्तले जुनरूपमा उल्लेखनीय भूमिका खेल्नु पुगे, त्यसको महत्त्वलाई कम आँखन सकिँदैन । अहिले भानुभक्तको योगदानलाई सबैले विर्सिएका छन् । यो अत्यन्त दुःखद कुरा हो । भानुभक्तप्रतिको योगदान र सच्चा सम्मान उनको जन्मजयन्तीमा विविध कार्यक्रम गर्दैमा र उनको फोटो अनि शालिकमा माल्यार्पण गर्दैमा मात्र हुँदैन । उनीप्रति सच्चा सम्मान गर्नका लागि त आजका पुस्तालाई भाषा र साहित्यको महत्त्व दर्शाएर प्रारम्भिक समयमा यी दुवै क्षेत्रमा भानुभक्तले पुऱ्याएर योगदानको महत्त्व बुझाउन सक्नुपर्छ । नयाँ पुस्ताले पनि पुराना सर्जकको महत्त्वलाई बुझेर कदर र सम्मान गर्ने संस्कृतिको विकास गर्न सक्नु नै भानुभक्तप्रतिको वास्तविक सम्मान हुन्छ । तसर्थ भानुभक्तप्रतिको योगदानको अनुसरण गरी सबैले कदर र सम्मान गरौं ।

Opinion @ Social Network

जिन्दगी पनि एउटा अज्ञान किताब हो, आउंदो पानामा के लेखिएका छन् कसैलाई थाहा हुँदैन । (विबेक के.सीको फेसबुक स्टारसबाट www.facebook.com/Bibik.K.c) यो सतारमा सामाजिक संजालमा पोस्ट गरिएका धारणाहरू रोजेका छौं । यसका लागि हामी फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalapati मा लगन गर्न सक्नुहुनेछ ।

नवजन्मचेतना दैनिक, भावकौटिल तानसेन, पाल्पा

Table with 2 columns: Name and Phone Number. Lists names of individuals and their contact information.

पर्यावरण विनाश र जनसंख्या वृद्धि: विश्वको भयावह पक्ष

आजको दिनमा विश्वको जनसंख्या ८ अर्ब ५० करोडभन्दा बढी र नेपालको जनसंख्या ३ करोड २ लाखभन्दा बढी पुगिसकेको छ । के मानिँदै आइएको छ भने विश्वमा मानिसको जनसंख्या १३५० मा आएको भयंकर ठूलो महामारी (कालो मृत्यु) अर्थात् (प्लेग)को महामारी पहिल्यता लगातार बढ्दै नै आएको छ । जनसंख्या वृद्धि १३५० पछि सुरु भएको देखिन्छ । त्यसको कारण स्वास्थ्य र बढी खाद्यान्न उत्पादनलाई मानिन्छ । यद्यपि विश्वमा जनसंख्याको वृद्धिदर वर्ष १९८० पछि घट्न थाल्यो तर पनि जनसंख्याको पुर्णांक संख्या फेरि वृद्धि हुँदै रफयो । आजभन्दा एक वर्ष ६ दिन पहिलाको अनुसन्धान प्रतिवेदनले के बताएको थियो भने ५ जुलाई २०१९ का दिन ७६३.४ करोड मानिस यो पृथ्वीमा आएका थिए । आजका दिन यो संख्या ७ अर्ब ७९ करोड ४७ लाख ९८ हजारभन्दा बढी हुन पुगेको छ । के पनि मानिएको छ भने यो धरतीले चार अर्ब मानिसलाई मात्र राम्रो जीवन यापन दिन पर्याप्त छ भने यसले १६ अर्बभन्दा बढी मानिसको योग्य जीवन सक्ने यसको स्थिति छैन । यो पृथ्वीको अन्तिम सीमा हो । के पनि मानिँदै आएको छ भने आगामी २०४०-५० सम्ममा विश्वको जनसंख्या ८ देखि १० अर्बसम्म पुग्नेछ । किन कि अहिले प्रतिवर्ष ७.५ करोड मानिसको जनसंख्या यो पृथ्वीमा बढ्ने गरेको छ । विश्वका सातवटा देश यस्ता छन् जसका कारणले विश्वको अधा जनसंख्याको भाग उनीहरूमा हुन्छ । यो हाम्रो पृथ्वीमा कति जनसंख्या हुनुपर्ने हो भन्ने चर्चा धेरै पहिलेदेखि नै चल्दै आएको हो । प्राचीन लेखक तेतुल्लियनले दोस्रो शताब्दीमा के भनेका थिए भने जनसंख्या पृथ्वीको क्षमता अनुसार नै हुनुपर्दछ । यो पनि गजबकै कुरा छ कि ७५० वर्ष पहिला अर्थात् औद्योगिक क्रान्तिभन्दा पनि पहिला जतिबेला विश्वको जनसंख्या धेरै मन्द गतिले मात्र बढ्ने गर्दथ्यो तर यता १९औं शताब्दी आइपुग्दा नआइपुग्दै यो जनसंख्या बढेर अबैमा पुग्न गयो । १९औं शताब्दीको त्यसै औद्योगिक क्रान्ति पछि जनसंख्यामा पनि वृद्धि भयो भने त्यसको सँगसँगै प्राकृतिक स्रोतसाधनको तीव्र शोषणसमेत बढ्दै गयो । त्यस शताब्दीको अन्त्यसम्ममा मानिसको जनसंख्या एक अर्ब थियो त्यो २० शताब्दी लाग्न नलाग्दै १.६ अर्ब पुग्न गयो र यो २० शताब्दीको अन्त्यसम्ममा पुग्दा फवाटै बढेर ६ अर्बमा आइपुग्यो । हुन पनि विद्वान अर्थशास्त्री थोमस माल्थसले भनेका थिए कि पृथ्वीमा यो मानव जाति वंशाधनहरूको तुलनामा कैयौं गुणाले बढ्न जान्छ । यो पृथ्वीले कति जनसंख्याको भारबहन गर्न सक्छ भन्ने बहस शताब्दीदेखि चल्दै आएको भए पनि १९९४ देखि यसको विश्लेषण आरम्भ भयो । त्यतिबेला इण्टर एकेडेमिक प्यानलले आफ्नो प्रतिवेदनमा भनेको थियो कि जनसंख्याका कारण पर्यावरण, जनजाय परिवर्तन, प्रदूषणजस्ता मुद्दाहरू खडा हुन पुग्नेछन् । संयुक्त राष्ट्र संघको जनसंख्या विश्लेषणको २००४ को

लोकनारायण सुवेदी

पृथ्वीमा कति जनसंख्या हुनुपर्ने हो भन्ने चर्चा धेरै पहिलेदेखि नै चल्दै आएको हो । प्राचीन लेखक तेतुल्लियनले दोस्रो शताब्दीमा के भनेका थिए भने जनसंख्या पृथ्वीको क्षमता अनुसार नै हुनुपर्दछ । यो पनि गजबकै कुरा छ कि ७५० वर्ष पहिला अर्थात् औद्योगिक क्रान्तिभन्दा पनि पहिला जतिबेला विश्वको जनसंख्या धेरै मन्द गतिले मात्र बढ्ने गर्दथ्यो तर यता १९औं शताब्दी आइपुग्दा नआइपुग्दै यो जनसंख्या बढेर अबैमा पुग्न गयो । १९औं शताब्दीको त्यसै औद्योगिक क्रान्ति पछि जनसंख्यामा पनि वृद्धि भयो भने त्यसको सँगसँगै प्राकृतिक स्रोतसाधनको तीव्र शोषणसमेत बढ्दै गयो । त्यस शताब्दीको अन्त्यसम्ममा मानिसको जनसंख्या एक अर्ब थियो त्यो २० शताब्दी लाग्न नलाग्दै १.६ अर्ब पुग्न गयो र यो २० शताब्दीको अन्त्यसम्ममा पुग्दा फवाटै बढेर ६ अर्बमा आइपुग्यो ।

जनसंख्यासँग जोडिन पुग्दछ । अनि कतिनाइ के छ र हुन्छ भने विश्वमा कुपोषित र अल्पपोषित मानिसहरूको संख्या पनि निरन्तर बढिरहेको छ । अहिले त स्थिति कहिलसम्म पुगेको उल्लेख गरिन्छ भने बूटेन जस्तो सक्षम मानिएको देशलाई पनि आफ्नो देशका मानिसलाई बचाउन खाद्यान्न आयात गर्नुपर्ने स्थिति बनेको छ । तर विश्वका हरेक देशको स्थिति यस्तो छैन कि ब्रिटेनले जस्तै सबैले आवश्यक खाद्य सामग्री आयात गर्न सक्नु । धेरैजसो देशहरूको आर्थिक स्थिति त्यस्तो राम्रो छैन जसले गर्दा उनीहरूले आवश्यक खाद्य पदार्थ सहजै आयात गर्न सक्नु । फलतः ती देशका मानिसहरू आवश्यक खाद्यान्न र खाद्य पदार्थको अभावले कुपोषण र अल्पपोषणको शिकार हुनु अनिबार्थ छ । अनि खाद्य सम्भूता र खाद्य अधिकार अर्थात् यो कागजी अधिकारको कुरा गरेर के गर्नु ? एकबै मस्य्ट छ कि जनसंख्या अहिलेकै गतिमा बढ्दै जाँदा अन्न, पानी र प्राण वायुसम्मका सबै कुराहरूमा बढ्ती ठूलो संकट उत्पन्न हुन जान्छ । आजै र अहिले नै पनि यी प्राकृतिक संसाधनहरूमाथि परिरेको दबाव स्पष्ट देखा सकिन्छ । अर्क बित्तिको दुई दशकयता यो दबाव अर्क गम्भीर र गहिरो बनेको छ । यस स्थितिमा कल्पनामात्र गर्न सकिन्छ कि आउँदा दुई दिन दशकभित्र स्थिति कति भयावह र विफोटक बन्ना । त्यसैले हामीले बढ्दो विश्व जनसंख्या र पृथ्वीको बहन क्षमता (ब्यारिड क्यापासिटी) तथा वर्तमान अक्षम विश्व विकास परिस्थितिमा महावहस चलाएर निष्पत्का लिनुपर्ना पुग्नु एकबै विलम्ब भइसकेको छ ।

अन्यथा यो विश्व संसाधनहरूको महासंकट र भयावह युद्धको घानमा पर्नु कुरा प्रायः निश्चित छ । विश्वमा सरदर ८० प्रतिशत स्रोतसाधन २० प्रतिशतको हातमा केन्द्रित छ भने ८० प्रतिशत आवादीले २० प्रतिशत स्रोतसाधन मार्फतै अपना जीवन निर्वाह गर्नुपर्ने जुन अक्षम स्थिति सिर्जना गरेको छ त्यसको समुचित निराकरण गर्नु अनिवार्य र अपरिहार्य छ । अहिले चलिरेको कोरोना महामारी, डेंगुको भयावह स्थितिले हामीलाई जनसंख्या, स्रोतसाधनका बीच कसरी सन्तुलनकारी स्थिति सिर्जना गर्ने र अक्षम स्रोतसाधनको व्यवस्थापन करी गर्नु भन्ने गम्भीरतामा विषयतिर राखिसके चर्चाआएको छ । हामीले हाम्रो रक्षा गर्ने पृथ्वीका अधिशासित नियमहरूको पालना गरेर यसको रक्षा गर्न सिकेौ भने यसले पनि हाम्रो रक्षा गर्न छोडिदिनेछ । पृथ्वी रक्षित रहिता भने कुरा कति महत्त्वपूर्ण हुन गतौ । न स्रोतसाधनको व्यवस्थापन करी गर्ने भन्ने गम्भीरतामा विषयतिर राखिसके चर्चाआएको छ । हामीले हाम्रो रक्षा गर्ने पृथ्वीका अधिशासित नियमको पालना गरेर यसको रक्षा गर्न सिकेौ भने यसले हाम्रो रक्षा गर्न छोडिदिनेछ । पृथ्वी रक्षित रहिता भने कुरा कति महत्त्वपूर्ण हुन गतौ ।

शिवभावर टाइम्स डटकम

प्रतिवेदनका अनुसार पनि आगामी २०५० सम्ममा विश्वको जनसंख्या स्थिर हुन पुग्नेछ । तर २०१५ को साइन्स म्यागजिनले भने यस कुराको खण्डन गर्दै बताएको थियो कि यो जनसंख्या वृद्धि आउँदो शताब्दीसम्म जारी रहिरहनेछ ।

यसअघि २०१७ मा नै ५० जना नोबेल पुरस्कार विजेताहरूले सामूहिक रूपले एउटा अपिलमा भनेका थिए कि अधिकतम मानव जनसंख्या तथा पर्यावरणीय क्षति विश्वका आजका दुइटा ठूलो खतरा बन्न गएका छन् । वर्ष २०१९ मा १५,२६६ जना वैज्ञानिकहरूले के मानेका थिए भने बढ्दो जनसंख्या नै विश्वीय समाजिक, आर्थिक तथा पारिस्थितिकीय कारण हो । तथापि जनसंख्याको यो मुद्दा विश्वमा बहसको ठूलो मुद्दा हुने गर्दैन । किनभने यस मुद्दासँग विभिन्न कुरा जोडिएका छन् । जनसंख्याको आर्थिक असर सामाजिक तथा राजनीतिक पक्ष जतिजति बेला चर्चामा आउँदछ त्यो विभिन्न किसिमका विवादात्मक अडिक्ने गर्दछ । तर हामी कोही पनि जनसंख्याको चर्चामा नै पछिनुने या तर्किने गर्न सक्तौं । किनभने स्थिति लगातार विफोटक बन्दै आएको छ । विशेष गरेर जब विश्वमा प्रत्येक तेस्रो व्यक्तिलाई आज भएपेट खाना प्राप्त गर्न सक्ने स्थिति छैन, विश्वको जनसंख्याको केवल ३०.५० प्रतिशत मानिसहरूसम्म कि मात्र यो पुग्न सकेको छ । यी सबै कारणले गर्दा गाउँघरबाट शहरतिर बाध्य जनसंख्या पलायन तीव्र बनेको छ । यस्तो स्थितिमा बुझ्न सकिन्छ

कि यदि एक हेक्टरको खेतीबाट २२ टनमात्रै धान उत्पादन गर्न सकिन्छ र त्यसबाट १००० मानिसको मात्र पेट भरिन्छ भने यसबाट आगाडिको स्थिति के कस्तो होला सहजै अनुमान लगाउन सकिन्छ कि स्थिति कति भयावह छ । यो मानव जनसंख्याका साथै हामीको यो पृथ्वीका अरू प्राणीहरूको बारेमा पनि सोच्नुपर्ने हुन्छ । एउटा प्रतिवेदनका अनुसार १.४ लाख प्रजातिहरू आज यो धरतीबाट विलुक्त हुने संघारमा पुगिसकेका छन् । तीमध्ये ८०१ नयाँ जीवजन्तु पनि सामेल छन् ।

वर्द्धवाइड फण्ड नेचर'ले दिएको एउटा प्रतिवेदन अनुसार विश्वको मानव जनसंख्या यदि यसै गतिमा बढ्दै जाने भने आजको यो हाम्रो पृथ्वीभन्दा डेढ गुणा ठूलो अर्को पृथ्वीको आवश्यकता छ । अर्कोतिर बढ्दो जनसंख्याका कारण उत्पन्न समस्या । बित्तिको १९५० देखिबता २०१५ को बीचमा ऊर्जाको उपभोगमा कैयौ गुणा वृद्धि भएको छ । यसको अर्थ हो १९७० मा यदि ऊर्जाको उपभोगलाई शून्य मान्ने हो भने २०१० मा यो १५० गुणाले बढी हुन्छ र २०२५ सम्म गइपुग्दा यो २५० गुणा बढी हुनपुग्नेछ र यसका लागि हरेकभन्दा बढी प्रकृतिको शोषण हुन जान्छ । हामीलाई थाहा भएकै कुरा हो कि विश्वमा बाल शिशु मृत्युदर बढ्दो गरिबीका कारण उत्पन्न भएको हो । अनिकाल, कुपोषण र अरू नयाँ-नयाँ विमारीहरूको सिधा कारणा बढ्दो

पृथ्वीमा कति जनसंख्या हुनुपर्ने हो भन्ने चर्चा धेरै पहिलेदेखि नै चल्दै आएको हो । प्राचीन लेखक तेतुल्लियनले दोस्रो शताब्दीमा के भनेका थिए भने जनसंख्या पृथ्वीको क्षमता अनुसार नै हुनुपर्दछ । यो पनि गजबकै कुरा छ कि ७५० वर्ष पहिला अर्थात् औद्योगिक क्रान्तिभन्दा पनि पहिला जतिबेला विश्वको जनसंख्या धेरै मन्द गतिले मात्र बढ्ने गर्दथ्यो तर यता १९औं शताब्दी आइपुग्दा नआइपुग्दै यो जनसंख्या बढेर अबैमा पुग्न गयो । १९औं शताब्दीको त्यसै औद्योगिक क्रान्ति पछि जनसंख्यामा पनि वृद्धि भयो भने त्यसको सँगसँगै प्राकृतिक स्रोतसाधनको तीव्र शोषणसमेत बढ्दै गयो । त्यस शताब्दीको अन्त्यसम्ममा मानिसको जनसंख्या एक अर्ब थियो त्यो २० शताब्दी लाग्न नलाग्दै १.६ अर्ब पुग्न गयो र यो २० शताब्दीको अन्त्यसम्ममा पुग्दा फवाटै बढेर ६ अर्बमा आइपुग्यो । हुन पनि विद्वान अर्थशास्त्री थोमस माल्थसले भनेका थिए कि पृथ्वीमा यो मानव जाति वंशाधनहरूको तुलनामा कैयौं गुणाले बढ्न जान्छ । यो पृथ्वीले कति जनसंख्याको भारबहन गर्न सक्छ भन्ने बहस शताब्दीदेखि चल्दै आएको भए पनि १९९४ देखि यसको विश्लेषण आरम्भ भयो । त्यतिबेला इण्टर एकेडेमिक प्यानलले आफ्नो प्रतिवेदनमा भनेको थियो कि जनसंख्याका कारण पर्यावरण, जनजाय परिवर्तन, प्रदूषणजस्ता मुद्दाहरू खडा हुन पुग्नेछन् । संयुक्त राष्ट्र संघको जनसंख्या विश्लेषणको २००४ को

विश्वमा बहसको ठूलो मुद्दा हुने गर्दैन । किनभने यस मुद्दासँग विभिन्न कुरा जोडिएका छन् । जनसंख्याको आर्थिक असर सामाजिक तथा राजनीतिक पक्ष जतिजति बेला चर्चामा आउँदछ त्यो विभिन्न किसिमका विवादात्मक अडिक्ने गर्दछ । तर हामी कोही पनि जनसंख्याको चर्चामा नै पछिनुने या तर्किने गर्न सक्तौं । किनभने स्थिति लगातार विफोटक बन्दै आएको छ । विशेष गरेर जब विश्वमा प्रत्येक तेस्रो व्यक्तिलाई आज भएपेट खाना प्राप्त गर्न सक्ने स्थिति छैन, विश्वको जनसंख्याको केवल ३०.५० प्रतिशत मानिसहरूसम्म कि मात्र यो पुग्न सकेको छ । यी सबै कारणले गर्दा गाउँघरबाट शहरतिर बाध्य जनसंख्या पलायन तीव्र बनेको छ । यस्तो स्थितिमा बुझ्न सकिन्छ

Table with 2 columns: Name and Phone Number. Lists names and contact info for individuals.

Table with 2 columns: Name and Phone Number. Lists names and contact info for individuals.

नेपथ : जोशजागर र हिम्मत बढाउने सैनिक कार्यहरूमा प्रयास हुनेछ ।
गुपु : संयम राख्न होला । नियमित संचलनमा बढ्ने योग्य देखिनेछ ।
शिशुन : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह छाड्नेछ । सगर्ना गर्ने समय पनि छ ।
कर्मठ : रमणीय यात्रा फलदायी हुनेछ । आकस्मिक सत्र प्राप्त हुनेछ ।
सिंह : शुभ सामग्री सुन्न पाउनेछ । मनोरञ्जनको क्षेत्रमा सहभागी भइनेछ ।
कन्या : शरीरमा स्फूर्तिको कमी हुनेछ । भुटा आरोग्य आइपर्दा समस्या खोल्नुपर्नेछ ।

Table with 2 columns: Name and Phone Number. Lists names and contact info for individuals.

साहित्य दर्पण

कथा उपेन्द्र सुब्बा

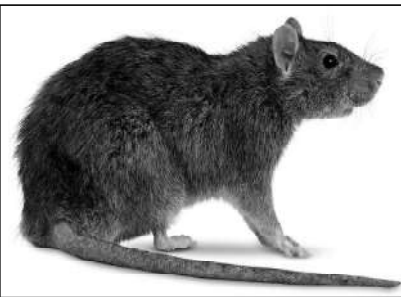
ससुराली

निबन्ध

चूडा मणि रेग्मी

मुसाको रास-लीला

यही कोठो हो, जसलाई मैले 'जनतन्त्र' नै घोषणा गरेथेँ । सम्बिधान माने पनि, मालपोत तिरने पनि, सम्पूर्ण परिवारका सदस्यको हकमा परे पनि मलाई स्वतन्त्र रूपमा पढ्न, लेख्न र मेरा साहित्यप्रेमी, साहित्यिक वरिष्ठदेखि कनिष्ठसम्मले खुला गफ गर्ने 'खुलायलो' बेलायतको 'क्तको कुनो' जस्तो यो ठाउँलाई मेरा आफ्ना भाषामा 'जनतन्त्र कोठो'का रूपमा भनिदिने । सायद, 'क्तको कुनो' सकारने व्याप्तिका थिएन मेरो र जनतन्त्र माफक अर्थलाई मैले आफ्नो सीमित गरिदिने जसरी सही शब्दले 'गोबर'लाई लिदी र गुराँसा सीमित गरिदिएका छन् । जनतन्त्र उपनामधारी मेरो यो कोठाले आइएदेखि जाइएसम्मका विद्यार्थीको स्वागत गरेको छ । कैयौँ शोधार्थीलाई शोधकार्य गर्न बस्न दिएको छ । वन्धागत भूत पनि विभिन्नको हुँदा रहेछ । अग्रिम बाबुले १/१ महिनासम्म कानचिरा लडाइयाँ साधु-सन्ध्यासिंहलाई थालभरि धिउ भएता हवाएर, कचौराभरि-भरि दुःख हवाएर घुनी लाउन दिन्थे । बाको त्यो पुण्यकार्यले अभिप्रेरित त्यही पुण्यकार्य गराउँदो रहेछ म यो जनतन्त्र कोठामा । मेराचाहिँ साधु-सन्त शोधार्थी हुन् । गहिँरिएर विचार गर्दा शोधार्थी र साधुसन्तमा फरक रहेनछ । पुण्यकार्यका निमित्त खलुगुन घञ्चा मुखले भ्रष्टाचार कमाएको पुण्य किन मान्ने ? जे होस्, पुण्यकार्य-योगदान हो यही 'जनतन्त्र कोठो' । यो कोठाले सुख पनि भोग्यो, दुःख पनि भोग्यो । नेपाली साहित्यको इतिहास बनाउने धेरै जना यहाँ बसे । तीमध्ये धेरैले विविध चरित्र पनि प्रदर्शन गरे । एक जनाको कुरा यहाँ बखानी । तिनलाई ओढ्ने लुगा दिन जानेले यो कोठामा वास्तवमै ती महासाहित्यकारलाई उहिलेको नागा बाबा नै देखापरे । यो कोठामा कति पत्रिका, कति पुस्तक कुन-कुन साधु-सन्तले बना भनेरमा हाले, यो कुरा यहाँ बखाने नगरी । यो 'जनतन्त्र कोठामा' नेपाली साहित्यका इतिहासका पानाहरू विराजमान छन् । यहाँ वरिष्ठ निराजमान भए भने कनिष्ठ पनि आए । यहाँ विभ्रहरू छाप भने बैरिहरू पनि आए । शब्दीय कला कस्ती भए, अनेकौँ शक्य गफ भए । नढोटी भन्दा यहाँ 'वास्तव्य गफ' पनि भए, श्रमा चाहन्छु 'जनतन्त्र कोठामा' गफको दुरुपयोग भएकामा ।

आँखाका अगाडि 'बम खसेको हिरासिमा' छ । मेरा जनतन्त्र कोठाभरि देख्छु, कागजका टुक्रा, लिड र मठुरिएका पुस्तक ! रन मात्र सकिनेँ । आँखाले नियालेर हेर्छु, छाती घाम्छु, क्राँउचविहीन क्राँउचवी पक्षीको व्यथा छ । 'मोर्रो मुसाले' रास-लीला गरेछ । आश्चर्यचकित पनि हुन्छ । छिमेकको कोठामा धानकोठातिर सरेछ अहिले । दिमागमा सत्य कुराको ज्ञान भएपछि निर्णय निकाल्छु मुसाले होस् कि जसले, जाडामा रासन-पानी भेटेपछि 'रुई', 'दुई' र 'फुई'को उखान चरितार्थ गरिहाल्छु नि ! मुसाको रास-लीलावारे गम्दा-गम्दै हाग्ना सचेत नेताहरूतिर ध्यान गयो मेरो ।

फलानो पुस्तक पंचपटक किनें, त्यो पनि छैन । २०१२ सालको फलानो पत्रिका ६ महिना अघिसम्म थियो । अहिले छैन, जे होस् न । मेरा साधु । अखिले छैन । मेरा कानचिरा मलाई प्यारा छन् । मेरा लागि मेरी प्रेयसी प्रथम प्रेयसी मुटु हुन् भने मेरा यी शोधार्थी, पुण्यकर्मी, कीर्तिउन्मुखी मेरा यहाँ बखाने नगरी । मेरी प्रेयसीसँग मेरो नङ-मासुकै सम्बन्ध छ भने यी शोधार्थीसँग पनि मेरो फरकको अन्तर छ । यस्तो जनतन्त्र कोठामा असरल पुस्तक छरिनु, पत्रिका छरिनु र कागजका टुक्राहरूले फोहोर हुनु स्वाभाविक भए पनि लामखुट्टे र किंगारहरूलाई भने प्रवेश-निषेध छ, किभने ब्यान्-डोका प्रायः खुल्दैनन् । गर्मीमा रमी होस्, बिजुली भए पछा चलाउने, नत्र भरिसके नबन्ने, तर किँगा र लामखुट्टेहरूलाई प्रवेश-निषेध । एकघण्टक साइल महराज सिंहटोपले तर सरल-सरल उपायले नै तिरको पनि बातो बस्यो । तैपनि यदा-कदा भ्रष्टाचारले छाल गन्दा पनि भ्रष्टाचार गर्ने नछोडेकै 'साइलप्रकोप' देखिएकै हो । तर ! तर ! मुर्च्छा पर्ने कुरा छ, यता यो जाडामा मुसाले चलाकार गरेछ । प्रत्येक वर्ष यहाँ जाडो आएको हो । यो कोठो पनि थियो । यसमा म थिएँ नै । मेरा साधु-सन्ध्यासी महोदयहरू पनि आए-गाएका हुन् । अर्काको भँडारलाई निजत्व पारिन्छ । आफ्नो नसही अर्काकै भए पनि गाडी चढेर भए पनि मोज गरिन्छ । यहाँ मोज गर्नुपर्छ, यहाँ आनन्द लुटनुपर्छ, यो मुसो सिद्धान्त हो । हे, मेरो जनतन्त्र कोठो शोधको थलो हो । मुसाको रास-लीला एउटा शोध हो । 'बटुम' क्वाना घुतम पिबेत्' यो मेरो निष्कर्ष हो ।

पूर्वाञ्चलमा मोतीरामले गर्ने काम गर्ने पनि छैन । २०१२ सालको फलानो कोठामा गनुं-नगनुं चर्चितका गरेछ । एक विहान देख्छु, जनतन्त्र कोठा रोइरहेको छ । आँखाका अगाडि 'बम खसेको हिरासिमा' छ । मेरा जनतन्त्र कोठाभरि देख्छु, कागजका टुक्रा, लिड र मठुरिएका पुस्तक ! रन मात्र सकिनेँ । आँखाले नियालेर हेर्छु, छाती घाम्छु, क्राँउचविहीन क्राँउचवी पक्षीको व्यथा छ । 'मोर्रो मुसाले' रास-लीला गरेछ । आश्चर्यचकित पनि हुन्छ । छिमेकको कोठामा धानकोठातिर सरेछ अहिले । दिमागमा सत्य कुराको ज्ञान भएपछि निर्णय निकाल्छु मुसाले होस् कि जसले, जाडामा रासन-पानी भेटेपछि 'रुई', 'दुई' र 'फुई'को उखान चरितार्थ गरिहाल्छु नि ।

मुसाको रास-लीलावारे गम्दा-गम्दै हाग्ना सचेत नेताहरूतिर ध्यान गयो मेरो । पहिले खान नपाएका थाना कस्ता थिए । अहिले सत्ता-भत्ता भेटेपछि आफ्नी मुसुलीसँग पजेरोमा गुडेर रास-लीला गर्न थालेका छन् । भकारीमा मुश गाढा पाएपछि मुसाले मुसिनी खोज्छ, खोज्छ । हाग्ना नेताहरू पनि सरकारी डिकुटीमा हात हाल्न पाएपछि सुरा-सुन्दरीमा भस्त हुन्छ-हुन्छन् । अग्रम क्वाना घुतम पिबेत् । चोरेर होस्, ढाँटेर होस्, छलेर होस् अचेल मोज गरिन्छ, आफ्नो नसही । अर्काको भँडारलाई निजत्व पारिन्छ । आफ्नो नसही अर्काकै भए पनि गाडी चढेर भए पनि मोज गरिन्छ । यहाँ मोज गर्नुपर्छ, यहाँ आनन्द लुटनुपर्छ, यो मुसो सिद्धान्त हो । हे, मेरो जनतन्त्र कोठो शोधको थलो हो । मुसाको रास-लीला एउटा शोध हो । 'बटुम' क्वाना घुतम पिबेत्' यो मेरो निष्कर्ष हो ।

गएपछि बिलारे आएर खोसुङ्ग सुतेको बाटमा बसी । एकछिन्पछि त्यही छेउमा रुकिने । खोसुङ्गको उरी घाँटी सुके आयो । अँट कसेर ओढेको सिरक स्वामीतिर फालिदियो । स्वामीले थोरै सिरक तानेर खुडासम्म छोपे । खोसुङ्गको सास बढेर आयो, त्यस्तो जाडोमा पनि उसको निधारभरि चिट्चिट पसिना आयो । सुकेको घाँटी चुक्ले विजाउन छोप्यो, चुक् निल्ल सकेन । बल गरेर थोरै स्वामीतिर सयो । उसलाई स्वामीको जीउबाट तातो राप आइरहेको जस्तो लाग्यो । उसले अँट गरेर स्वामीतिर हात बढाउन मात्र के छोजेको थियो, स्वामीले कोखमै एक मुसुली पार्छ । खोसुङ्ग हल न चल भयो । स्वामी बाटबाट उठेर हिंडी । विहान हुँदा खोसुङ्ग मुसुकै निदायो । विहान उठ्दा स्वामी घरमा विहान । उ पहिलो पटक भागेकी स्वामी लिन सरुला गयो । सासु-सरुलाले आफ्नो छोरीलाई सम्झाए, बुझाएर घर फर्काउने भए तर फर्किने दिन स्वामी घरमा छैन । सोधिखोजी बाँटो बाँटो खोजी स्वामी लिन सुरु गर्यो । त्यसपछि खोसुङ्गका बाबु खस्ता मात्रै स्वामी घर आई । काँसे सकेर कुल-कुटुम सबै गएपछि घरमा आमा, खोसुङ्ग र स्वामी मात्र रहे । एक रात खोसुङ्गले अँट कस्यो- अब साथीभाइले भनेजस्तै नागी भए । उ हिँड्क आक्रमामा उत्रियो तर कसोक्को कर नपरिहेको मीका परेर स्वामीले छातीमा जोर लात हानी । खोसुङ्ग उखिँएर कुनमा खड्कियो । कुनमा ओयोरो बसेको कुबुरा तर्सेर कराउँदै बाहिर निस्क्यो । घरभित्र सुकेकी आमा खाल आएको भन्दातेर हात्तामा अण्डो लिएर कराउँदै बाहिर निस्क्यो । त्यही मौकामा स्वामीले चम्पट हानिदो । हात्तामा खोसुङ्ग आमाको कले मात्रै स्वामी लिन जाँदै छ । उसलाई यो स्वामीले घर गरी खान्छ भने फिट्ठके विश्वास छैन । फट्टमै सतिथ 'बोलेका बाउ पनि अब छैनन् । आमाले 'बाउको वचन त राख' भनेकस मात्र उ अर्निम पटक सरुला जाँदै छ । खोसुङ्ग सरुला पुग्दा सासुआमा बाहिर सिक्कामै भेटिन्छ । ज्वाँलाई देखासाथ घरभित्र मुटो घुम्नए कराउँन, 'काऱ्डी बाहिर निस्क ।' खोसुङ्गले सासुआमालाई सेवारो । 'ए, भेना पो ।' काऱ्डी सलीले सेवारो । हाता-हाता बाटमा राडी ओझ्याउँदै सली हुनाको मजाक थपिहाली, 'छोहो भए त तपाईं त सरुला आउने यो हलुङ्गयो त ? दिदीले सडै पो चित्त बुझाउनुहाइ कि ?' खोसुङ्गले शारदेखि पाइदातासम्म सलीलाई एकबरो धरे । अँटको फुक्की केटीमा अचभैको आक्रमण थियो तर केही नबोली मुक्क्यो मात्र । पानीको गाँघो बोकेर आउँदै गरेकी स्वामीले पिँडोतेर आइपुग्दा खोसुङ्गलाई देखी । बहिर्ने दिदीको डोके समाई । गाडी निकालेर बुद्धा बजाई स्वामी घरभित्र गएका खोसुङ्गले हेरेन । त्यदीबेला सासुआमाले काऱ्डीलाई कराउँन, 'फतरफर के बोक्सिसेको ? भेनालाई चित्त बोला ।' सलीले 'बु भेना भित्र जाऊ' भनेको खोसुङ्गलाई बढो अच्छा लाग्यो । उ भित्र के पस्यो, स्वामीचाहिँ फुत्तै बाहिर निस्किए । सासुआमाले सतिथरीको सन्कोबिसन्को सोझै गर्दा आइपुगेका सरुलाले देलोमे उभिएर सोयो, 'के हाबो यो रुखको टुटाउने ?' 'बाउ म ?' खोसुङ्गले सरुला जमाउँदै ठाउँमा गएर बुझ्ने होयो । ए नाकबोको बुढो पो ? सरुलाले कम्मरमा बाँधेको पेटुको खोलेर मूल बाँधोको काँटीमा भुङ्गुदाए । त्यसपछि बाटमा उतरखुट्टी लाउँदै सोधे, 'अनि किन पो आइछ ?' 'खुबको सतिथरीले बुढारी लिन पठाएर पो,' खोसुङ्गले सानो स्वरमा भयो । 'तेरो स्वामी हो, आफै फकाएर लैजा, सरुलाले कुरा सके । सलीले किनामा मुदालाई उडाएको खुसिनीले खोसुङ्ग राख्यो

सतिथ्यो । उ नाकबुङ्ग छोपेर खोबदै सिक्कामा निस्क्यो । बाटमा बसेकी स्वामी फुट भित्र पसी । खाना खाएर खोसुङ्ग बाहिर बाटमा बसिरहेको थियो, स्वामी र सली बुढा भाँडाकुडा लिएर निस्क्ये । खोसुङ्गलाई लाग्यो- मौका यही हो स्वामीसँग कुरा गर्ने । आससम्म उसले स्वामीसँग दोहोरो बात मारेकै थिएन । छेउमा पुगेर उसले भन्यो, 'घर गरिखामे हो भने भोलि घर हिँड, होइन भने' खोसुङ्गले पूरा कुरा भनै नपाई स्वामीले हातको भाँडा पछ्यौरी र घरभित्र पसी । हिँड भेना तपाईं त । बुढी फकाउन पनि नखानने ।' सलीले खिँतिर गरेर हँसिदिई । हासमा खोसुङ्गले पनि त्यसै भन्न चाहेकोचाहिँ थिएन । उसले राम्ररी नै फकाउन चाहेको थियो तर भन्दा त्यसै भनिपठायो । आफ्नो कुरै नसुनी स्वामी फुकेर हिँडेकोमा खोसुङ्गको चित्त दुख्यो, रिस पनि उठ्यो । सलीले एतनै धन्दा सक्ती । स्वामी बाहिर निस्क्यो पनि निस्क्यो । भेना । राति उर लाग्छ भने भन्नु है । म साथी भए आउँछु ।' बाटमा ओझ्दा लुगाइदिने सलीले भनी । 'बु भेना तपाईं भैनु है त ।' सलीले अँखा पनि सक्क्यो । खोसुङ्ग हेरेकोहै भयो । सलीले भित्र पसेर ठोक्कामा आफ्नो लगाएपछि खोसुङ्ग सिरक ओडेर ओझ्याली राख्यो । जुनीली राख्यो । गाँउका कुकुरहरू भुकेको सुनेर सरुलाले घरको कुकुर पनि भुम्न थाल्यो । स्वामीको बारे भन्ना अनेक कुरा खेलाउँदै, ओलोकोलो गर्दागँदै खोसुङ्ग आघार तार कट्टै लागेको भेना भित्रबाट ढोका खोपियो । खोसुङ्ग तर्सियो तर भस्त निदाएजस्तो नाटक गर्यो । मनमा फिलिक नोप आयो- 'सली त होइन ?' उसले सिरकलाई उचाएर धरे । होइन, स्वामीचाहिँ रहिछ । उ चाल मारेर उठ्यो र बिलारै स्वामीको पिछा लाग्यो । स्वामी सुँगुरको खोरपछाडि पिसा फेर्न बसी । खोसुङ्ग त्यही पुग्यो । स्वामी तर्सै उठी । खोसुङ्गले पाखुरामा व्यथ समातेर आफूतिर गायो । स्वामीले फुटकाका साथि सबै वन गरी, खोसुङ्गले भने कसिलो गरी कस्यै ल्यायो । केहीछिन्पछि स्वामीले बल गर्न छोडी । अब खोसुङ्गले मनमौजी गर्नथाल्यो । गाउँभित्रका कुकुरहरू जसै गरी भुकिरहेका थिए । सरुलाली घरको कुकुर भने खोई किन हो ? रघु थियो । विहान सली आँगनमा खरेटो लाउँदै गर्दा खोसुङ्ग सरुलालेको नयाँ ओखली निकाल्दै थियो । 'के पो हेतुनो भेना तपाईं सो ?' सलीले सोधी, शोक मानेका घात कट्टी खानु हुँन स्यो । यसो किनामा बग्दाँ झल्लुनै बनको । 'ओए काऱ्डी, ज्वाँलाई गोह फुकाई दे । तल तेरोबारी जेतोस् ।' पिँडोमा उभिएका सरुलाले आश्रयो दिए । 'काऱ्डी, भेनालाई भित्र ले । खाना खाएर जानु ।' घरभित्रबाट सासुआमाले भनिन् । खोसुङ्गले पितृ पदा स्वामीको जीउ छाडे थिएँ । रतिरको हर्क सम्भरेर उसलाई साज र उठो दूवै भयो । 'उसै त भागिँइन्ते, अब त फन् के मानी र घर जान । गोरु गरिराखेर जतैउती घाई फाल दिनुपर्ला । भुजा गर्नु सरुलालेको काम ? अकै केटी ल्याइन्छ । साथै इयाई इयाई विहे गरिन्छु' यत्ति के के सोझै गर्दा खोसुङ्गको अगाडि सलीले जाँदै राखिदिई । खोसुङ्गले शङ्का मात्रै उडका उठायो । सोच्यो- अमितनो होला पक्कै । यसले मलाई भगाउने जाँड बनाएकै हो । एक सुध पाउँछु त भनेको तानेपछि खोसुङ्ग छुट्कै पर्यो । उसले आससम्म सरुला घरमा यति मीठो जाँड राखि थिएन । एक सुध पाउँछु उडका रित्यायो । सलीले तीन खेप थपेपछि बल उठ्यो । खोसुङ्ग जाँडले रमरम भएर आँगनमा निस्क्यो स्वामीले हल्लुङ्गजोतारो दिँदै भनी, 'छिटो गरेर आउनु है । घर जानु हिनो हुन्छ ।' अचम्म । विश्वास नलागेर खोसुङ्गले स्वामीलाई पुनुकै हेर्‍यो । स्वामी रातीपरी भएर लजाउँदै भित्रतिर जाँदै । खोसुङ्गले रातिको कुरा सम्झ्यो । फिलस हँसेर लाग्यो बारीतिर छिटोछिटो ।

-गाहिरवापेट डटकम

-सयकालीन साहित्य डटकम

आज भानु जयन्ती मनाइँदै

पाप्पा, असार २८/नेपाली साहित्यका आदिकवि भानुभक्त आचार्यको २११ औं जन्मजयन्ती आज देश तथा विदेशका विभिन्न स्थानमा विविध कार्यक्रमको आयोजना गरी मनाइँदैछ। वि.सं. १८७१ असार २९ गते तनहुँको कुँदरिम्घा गाउँमा जन्मिएका भानुभक्तको स्मरण गर्दै उनको जन्मजयन्ती मनाउन लागिएको हो।

संस्कृत भाषामा लेखिएको रामायणलाई भानुभक्तसहित नेपाली भाषामा प्रस्तुत गरेका थिए। उनले लेखेको रामायण अहिले पनि नेपालीहरूको घर-घरमा सबै लयका साथ पाठ गर्ने गरिन्छ। पृथ्वीनारायण शाहले भौगोलिक रूपमा एकीकरण

गरेको नेपाललाई आदिकवि भानुभक्तले भाषा, साहित्य र संस्कृतियामा फर्त एकीकरण गरेका थिए। 'जन्मिएपछि राम्रो काम गरेर नाम कमाउनुपर्छ' भनी अती उपदेश दिएकाले उनी रामायणलाई नेपाली भाषामा अनुवाद गर्न प्रेरित भएका थिए। 'बभुशिक्षा' उनको अर्को प्रसिद्ध कृति हो। यसैगरी उनका 'प्रश्नोत्तर', 'भक्तमाला', 'रामगीता', 'फुटकर रचनालगयत कृति छन्। कुमारी चोकको हिसाब मिलाउन नसकेर झ्यालखानामा परेका आदिकवि भानुभक्तले सरकारी कार्यालयमा हुने डिलाकुस्ती र 'भोलिबाद'को कट्टर विरोधी भाएर कवितामा भोलिको विरोध गर्दै लेखेका थिए- 'भोलिभोलि भन्दैमा

सब घर बित्तियो बन्सियोस् आज भोली'। नेपाली जातीय एकता, राष्ट्रिय पहिचान र नेपाली सांस्कृतिक चेतना जगाउन र राष्ट्रिय संस्कृतिलाई बलियो बनाउनमा उनको ऐतिहासिक योगदान रहेको छ। त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट आचार्यबारे स्नातकोत्तरमा थुप्रै शोधग्रन्थ लेखिएका छन्। भानुभक्तको जन्मजयन्ती भारतको दार्जिलिङ, सिक्किमलगायत नेपाली भाषा भाषी धेरै रहेका स्थानमा पनि मनाइन्छ। भानुभक्तको निधन वि.सं १९६२ असोजमा भएको थियो। भाषा, साहित्य र संस्कृतिका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाले आज विभिन्न कार्यक्रम गरी भानुभक्तजी मनाउँदै छन्।

कास्कीमा पुरिएर...

...प्रतिज्ञा यादवका अनुसार गौर जडि गरेको बसमा ४१ र काठमाडौँ जडि गरेको बसमा २४ जना रहेका थिए। जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी नायब उपरीक्षक भेषार रिजालका अनुसार काठमाडौँ र वीरगञ्जमा गाडी नम्बर चलाउनेको बारेमा बुझ्न काम भइरहेको छ। यद्यपि वास्तविक विवरण प्राप्त नभइसकेको उनले जानकारी दिए।

तीनजना पीडिएर बाँचे
नारायणगढ-मुग्लिन सडकखण्डको सिमलतालमा गाडो पहिराले विश्रुतीमा बस खस्दा बाचन सफल भएका तीनजनाको भरतपुरका विभिन्न अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ। एकजनाको भरतपुर अस्पतालमा दुईको चितवन मेडिकल कलेजमा उपचार भइरहेको छ। उनीहरू विश्रुतीमा साँफ ७.३० बजे काठमाडौँबाट रौतहट गैरका लागि छुटेको गणपति डिलस बसमा सवार थिए। तीमध्येरौतहटका नन्दन यादवले बसको सिसा फुट्ट्या झ्यालबाट निस्किएर बाँचन सफल भएको बताए। 'बसमा हामी ३० थिए ३५ जना थियौं। त्यसमध्ये तीनजना विश्रुतीमा खसेको बसको सिसा पुट्टिएपछि बाहिर निस्कियो, पीडिएर बाँचन सफल भयौं।' खाना खाएर बस चढेको एक घण्टापछि बस दुर्घटना भएको उनले सुनाए। 'हामी गाडीबाट कसरी बाहिर निस्कियो

बन्नेसमेत थाहा छैन, एकैपटक पानीमा फरेपछि मात्र सबै थाहा पायो', उनले थपे, 'बस पानीमा धेरै मुनी पुगेको थियो। हामी झ्यालबाट खसेपछि पौडी खेन्डै खेन्डै नदी किनारमा आएर बाँचन सफल भयौं।' टाउकोमा चोट लागेका यादवको चितवन मेडिकल कलेजमा उपचार भइरहेको छ। उपचार गरेर फर्कंदै गेरेका गरुडा-९ रौतहटका जुगेश्वरराय यादवले आफ्नो परिवारका चाजनाका बाहिर निस्किए नसके पनि आफू विश्रुतीबाट बाहिर निस्किएको सुनाए।

बसमा उनका ३५ वर्षीय छोरी, १० वर्षीय छोरा, सात वर्षीया नातिनी दुई वर्षीय नाती सवार थिए। काठमाडौँमा उपचार गरेर घर फर्कंदै गर्दा उनको परिवारका पाँचजना दुर्घटनामा परेका हुन्। काठमाडौँमा छ दिनसम्म उपचार गरेर फर्कंदै थियोँ। एककासी नसोचेको घटना घट्यो। पाँचपटक बस ठक्कर खाएर बल्ल नदीमा पुगेको थियो, उनले स्मरण गरे, 'पहिरामा परेर तल खस्दा सबै यात्रु कराइरहेका थिए। अरूको अवस्था के होला, अहिलेसम्म थाहा छैन। बसको चालकर सहचालक पनि त्यही बुझ्नुभयो।' बस पहिरामा पर्नुअघि आधा घण्टा जति जाग परेको भन्दै उनले सुनाए, 'जाम खुलेसँगै विस्तारै

अधि बढ्ने क्रममा विश्रुतीमा खसेको हो। बसको सिसा फुटेपछि बाहिर निस्कन सफल भए, अर्को गाडीको सहयोगमा उपचारका लागि अस्पताल पुगेको हुँ।' उनको पनि चितवन मेडिकल कलेजमा उपचार भइरहेको छ। भरतपुर अस्पतालमा उपचारित रौतहटकै सरोजकुमार गुप्ताको डिल्वान भएको छ। सामान्य अवस्थामा रहेका उनको उपचारपछि डिस्चार्ज गरिएको हो। हाल बेपत्ता बसको खोजिकार्य जारी छ। नेपाली सेना र सशस्त्र प्रहरीको गोताखोर टोली बसको खोजी र सवार यात्रुको उद्धारमा लागेको प्रमुख जिल्ला अधिकारी इन्द्रबहादुर यादवले बताए।

लेवोसहितको दुहा लागेर बस चालकको मृत्यु
यसै भरतपुर महानगरपालिका-२९ स्थित १७ किलोमा लेवोसहितको दुहा लागेर बस चालकको मृत्यु भएको छ। मृत्यु हुने मा नवलपरासीको सुनवल नगरपालिका-४ का ३६ वर्षीय मेघनाथ विकरहेका छन्। काठमाडौँ जडि गरेको लु २ ख ६२६६ नम्बरको बसका चालक विकराले लेवोसहितको दुहा लागेको थियो। दुर्घटनामा गम्भीर घाइते भएका विकको उपचारका क्रममा चितवन मेडिकल कलेजमा मृत्यु भएको हो।

खेलकुद समाचार कप्तान हसरंगाले दिए राजीनामा

काठमाडौँ, असार २८/श्रीलङ्काको राष्ट्रिय क्रिकेट टोलीका कप्तान बालिन्दु हसरंगा डी शिल्माले फुटबल राजीनामा दिएका छन्। आईसीसी टी-२० विश्वकप क्रिकेट २०२४ मा टोलीले खराब प्रदर्शन गरेपछि हसरंगाले राजीनामा दिएका हुन्। टी-२० विश्वकपमा श्रीलङ्का समूह चरणबाटै बाहिरिएको थियो।

राजीनामा दिँदै हसरंगाले एक खेलाडीको हैसियतले टोलीका लागि उत्कृष्ट प्रदर्शन जारी राख्ने प्रतिबद्धता जनाएका छन्। श्रीलङ्का टोलीले यसै महिना भारतसँग तीन टी-२० र तीन एकदिवसीय शृङ्खला खेल्दैछ। खेल जुलाई २७ देखि अगस्ट ७ सम्म चल्नेछ। हसरंगाको कप्तानीमा श्रीलङ्काले १० टी-२० अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट खेलकामा ६ खेलमा जीत हात पारेको थियो। उज्यालोका खबर फेसबुक, इन्स्टाग्राम, एक्स ट्वीटर र यूट्युबमा हेर्न तथा उज्यालो रेडियो नेटवर्क ९० मेगाहर्ट्जसँगै देशभरका विभिन्न एफएम रेडियोहरूबाट पनि सुन सकिन्छ।

अर्थ/कर्पोरेट समाचार नविलको 'द नविल टुक्क घर कर्जा' योजना

पाप्पा, असार २८/नविल बैंकले आफूलाई ग्राहकहरूका लागि ब्याँ योजना ल्याएको छ। बैंकले 'द नविल टुक्क घर कर्जा' योजना ल्याएको हो। ४१ औं वर्ष प्रवेशको अवसरमा बैंकले योजना सार्वजनिक गरेको छ। यस योजना सात वर्षे अवधिको कर्जाको ब्याजदर ८.४ प्रतिशत र १० वर्षे अवधिको कर्जाको ९.४ प्रतिशत निर्धारण हुने छ। योजना जुलाई १२ देखि ४० दिनसम्म मान्य हुने बैंकले जनाएको छ। बैंकले नयाँ खाता खोल्न विभिन्न सुविधाको

अफर समेत ल्याएको छ। जुलाई १२ देखि अगस्ट २० सम्म नयाँ खाता खोल्दा एटिएम शुल्क, क्रेडिट कार्ड, नकर चार्ज, एन बैंक तथा एन बैंक एपको शुल्क ५० प्रतिशत छुट दिने भएको छ। साना तथा मझौला उद्यममा एक करोड रुपैयाँसम्मको कर्जा आधार दरमा एक प्रतिशत प्रिमियममा दिने र कृषि तथा उत्पादनमुलक उद्योगमा पाँच करोड रुपैयाँसम्मको कर्जा आधारमा दरमा १.५ प्रतिशत प्रिमियममा उपलब्ध गराउने भएको छ।

प्रचण्डले...

साना दलहरूले समेत साध दिएनन्। उनलाई आफ्नै दल माओवादीसँगै राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी र एकैकटै समाजवादीले मत मत दिएको छ।

१८ महिनामा एमालेसँग दुई र कांग्रेससँग एक पटक गरेर तीन पटक गठबन्धन बदलेका प्रधानमन्त्री दाहालले कांग्रेस र एमालेबीच सत्ता साझेदारीका लागि सातबुँदे सहमति भाग्यशुभचालू विश्वासको मत लिन शुक्रबार प्रतिनिधि सभामा उपस्थित भएका थिए। विश्वासको मत नपाएपछि संवैधानिक व्यवस्थामोजिम नै उनी पदमुक्त भएका छन्। अब नयाँ सरकार गठनको बाटो खुलेको छ।

तर्गिकृत डिस्पले

१X५ सडिजमा मात्र
वर्गिकृत डिस्पलेमा
विज्ञापन दिनुहोस्
व्यवसाय
बढाउनुहोस्।
सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

भर्ना सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

C/TEVT बाट स्वीकृत प्राप्त यस पाल्पा टेक्निकल इन्स्टिच्युट तानसेन, पाल्पामा शैक्षिक वर्ष २०८१/०८२ को लागि ३ वर्षे डिप्लोमा कार्यक्रम/प्रमाण पत्र तह **सामान्य विज्ञान (H.A.)**, **मेडिकल ल्याबोरेटरी टेक्नोलोजी (CMLT)** र **फिजियोथेरापी** विषयमा नयाँ खुलेको जानकारी गराउँदै उक्त विषय अध्ययन गर्न इच्छुक SLC वा SEE मा अनिवार्य अंग्रेजी, गणित र विज्ञान विषय लिई समग्रमा न्यूनतम स्तरिकृत अंक ४.० मा २.० जि.पि.ए. अथवा सो सरह वा परिष्कृतबाट सम्बन्धित प्राविधिक एस.एल.सी./प्रि.डिप्लोमा तहको कुल पुर्णाङ्कमा ६८.३३ प्रतिशत अंक प्राप्त गरी उतीर्ण गरेको विद्यार्थीहरूले भर्नाको लागि समयमै सम्पर्क गर्न जानकारी गराइन्छ।

बाबेलन फार्म साय पेश गर्नुपर्ने कृपाबनाहः
को स्पष्ट मूछाकृती देखिने हातसाले खिचिएको पासपोर्ट साइज (35mmx45mm) को दुई प्रति रंगिन फोटो।
ख) एस.एल.सी.वा प्राविधिक एस.एल.सी (प्रि-डिप्लोमा) वा एस.ई.ई. वा सो सरहको शैक्षिक योग्यताको लब्धिकापत्र र प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी।
ग) नागरिकता वा जन्मदर्ताको प्रमाणपत्र तथा चारिदिने प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी।
घ) नेपाल बाहेक अन्य मुलुकबाट एस.एल.सी. वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गर्नेको हकमा नेपाल सरकारले तोकेको निकायद्वारा समकक्षता निर्धारण गरिएको पत्रको प्रतिलिपी।

- बाबेलन फर्म इन्स्टिच्युटबाट वितरण भैरहेको छ।
- फर्म बुझाउने अनिसय मिति-२०८१ श्रावण ११ गते बाह्रबारा (कार्यालय समय पश्चा)
- प्रवेश परीक्षा -२०८१ श्रावण १९ गते शनिबार विहान ८ बजे सुटपर्छ

पाल्पा टेक्निकल इन्स्टिच्युट
नेहलधारा -२, तानसेन पाल्पा (पाल्पा आयुवेद स्वास्थ्य केन्द्र नजिकै) (आफ्नै भवनमा)
फोन नं. ०७५-५२०७९४/५२०३८२/५२०३९६/५९०००६
मोबाईल नम्बर ९७५००६०३९६, ९७५००६०३९६, ९७५००६०३९६

जनाको आवाज.....
'नाम पनि युनिक, नाम पनि युनिक'
युनिक एफ.एम, ५४.३ मेगाहर्ट्ज
विज्ञापनको लागि सम्पर्क :
युनिक प्रोडियुशन कम्युनिकेशन प्रा.लि.
तानसेन, पाल्पा
०७५-५२०७९४, ५२०३९६
E-mail
news.uniquefm@gmail.com
www.uniquefm942.com

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com क्लिक गर्नुहोस्।

ज्वनवेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाईट
शितलपाटी .कम
www.shittalpati.com डिजिटल पत्रिका